

SALUT I POLÍTICA MUNICIPAL ESPORTIVA COVID-19: LES “TRES MARIES”

Tot i la nefasta influència de les anomenades “tres maries” en l’educació integral dels joves de la 2ª meitat del segle XX: “Religió, Formació del Espíritu Nacional (FEN) y Gimnasia” i el perenne menys teniment de la nostra societat envers la Cultura física i/o esportiva, ha hagut que ser un “mal” el que ens hagi fet conscients d’un “bé”. En aquest cas, el de la importància que l’exercici físic té per a la salut de les persones. Més encara, si tenim en compte que ja, a l’any 1946, l’OMS (i aquesta sí que la va endevinar), va definir a la salut com: “L’absència d’infermetats i... un estat de benestar físic, mental i social”.

Ha arribat doncs el moment de que els Llicenciats en ciències de l’Activitat Física i Esport (CAFE) tinguin la consideració social que es mereixen per la seva aportació, conjuntament amb la dels professionals sanitaris, en la salut integral de les persones. Tant en l’àmbit escolar, amb el desenvolupament de valors i actituds personals (empatia, creativitat, voluntat, hàbits higiènics etc.) que tindran un paper tant o més rellevant que els coneixements tecnològics (d’això ja s’encarregaran els robots) en la societat post COVID-19; com en la millora de la condició física com a eina de prevenció de patologies que, com p.ex., l’obesitat infantil i adolescent (14,2 % de la població espanyola), és una pandèmia encara més prevalent que el COVID-19.

La tasca dels educadors físics també hauria de ser clau en les polítiques esportives de qualsevol municipi. I és precisament l’exemple de Vilafranca amb la propera inauguració del Pavelló nou d’Esports, el que m’ha motivat a escriure aquest article amb l’objectiu d’analitzar i constatar amb exemples fefaents, fins a quin punt la cultura física d’un país, d’un poble...de la nostra Vilafranca! pot ser determinant per a la salut dels seus habitants.

En l’actualitat, i a la vista està, Vilafranca gaudeix d’unes instal·lacions esportives municipals comparables a les de qualsevol vila semblant nord o centreeuropea. Una comparació que, com explicaré més endavant està molt relacionada amb la prevalença del COVID-19. És evident, però, que per al desenvolupament d’una veritable Cultura físicoesportiva municipal, més important que els pavellons, pistes d’atletisme o camps de futbol, són els programes i les persones que els han de desenvolupar.

Em consta que la Regidoria d’esports té un Pla de mandat: *“Prioritats bàsiques de les polítiques de l’activitat física i esportiva de l’Ajuntament de Vilafranca del Penedès 2020”* que, ha de regir l’actuació dels diferents departaments. Espero tenir l’oportunitat d’analitzar-ho a fons quan es faci públic, tot i desitjant que els seus objectius siguin conceptualment ambiciosos per fer de Vilafranca una vila pionera en el desenvolupament de una necessària i moderna Cultura físicoesportiva; i al mateix temps, suficientment racionals perquè es puguin desenvolupar a curt termini amb els pressupostos adients.

Tanmateix, basant-me en el que ha succeït en anys anteriors, m’atreveixo a fer dues propostes. La 1ª relacionada amb el pressupost de 12.000 € que la Regidoria d’Esports destina a una beca anual per al millor esportista. Ajut que pot ser compartit; i que considero molt adient per l’imatge positiva de Vilafranca i la motivació que per als més joves suposa qualsevol esportista d’elit.

Uns diners però, que l’Ajuntament es podria estalviar buscant algun patrocinador local que se’n fes càrrec entre les “grans” empreses del nostre entorn, per dedicar-los a un programa de selecció de talents en les edats

El Pavelló nou de Vilafranca del Penedès que entrarà en servei el proper setembre. Una instal·lació indispensable per a la Cultura físicoesportiva penedesenca.

infantils: 9-14 anys. En relació a això, es tracta d'adaptar a les nostres circumstàncies socials el que van fer els països socialistes de l'Est-europeus (especialment la DDR) per tal d'aconseguir, mitjançant els seus èxits esportius, una projecció internacional que els era impossible en altres àmbits. Més en concret, es tractaria de dedicar 12.000 € a 10 beques d'estudi per a les 5 nenes i 5 nens amb millors condicions físiques que un comitè d'experts analitzaria per tal d'aconsellar-los (no obligar-los!) en la elecció de l'esport o especialitat més adient a les seves capacitats psicofísiques. No el que l'agrada al seu pare/mare o el que practica el seu millor amic.

La 2ª, té a veure amb les paraules de Don Miguel de Unamuno: "Que inventen ellos". I no! . Em sorprendria molt que en l'esmentat Pla de mandat, hi hagués algun pressupost destinat a la recerca. Sense pretendre fer investigació publicable a les revistes *Nature o Science*, a nivell local també es poden fer coses interessants..

Però com he dit abans, els veritables protagonistes de tot plegat són les persones. I en aquest sentit, Vilafranca també està de sort amb els seus màxims representants. Un alcalde, que l'agrada i practica l'esport; i una regidora d'Esports, Salut i... Consum (no seria més coherent integrar aquesta última regidoria en la de Promoció econòmica i comerç?) amb una empatia i do de d'ubiquïtat que la fa omnipresent en qualsevol tipus de manifestació cultural esportiva. Des de les "maratonianes" festes dedicades als millors esportistes i festivals "fi de curs" d'entitats públiques i privades (quina paciència...), a esdeveniments esportius en la que se la veu gaudir com a una aficionada més.

Tornant al "principi del final", la prova de que la Cultura física i esportiva de un país està relacionada amb la prevalença del COVID-19, la tenim en els països hereus d'una Cultura física bicentenaria com Noruega, Suècia, Finlàndia, Dinamarca, Alemanya, etc, que ha generat uns valors esportius i hàbits higiènics en els seus habitants que han demostrat ser determinants per a la seva salut i benestar. Una cultura físicoesportiva que, per allò de "más vale tarde que nunca", hem d'intentar copiar a Vilafranca i Catalunya.

A tall de comparació, odiosa però necessària, la nostra "cultureta física" va començar l'any 1967, quan, José Mª Cagigal (1928-1983) ex-jesuita, Dr. en filosofia i pedagogia de formació alemanya i txeca, va poder convencer a un "tal" Juan Antº Samaranch (aleshores "Delegado Nacional de Educación Física y deportes") perquè es creés el primer "Instituto Nacional de Educación Física" espanyol a Madrid. Inaguració a la que, en principi i degut a l'existència de "La Academia de Mandos José Antonio" (el "pare de les tres maries"), s'hi oposava. Menys mal que, a l'any 1992 va "expiar" els seus pecats polítics amb els JO de Barcelona. Un esdeveniment que, sens dubte, va marcar "l'abans i el després" de l'esport espanyol i català.

Per acabar, però no menys important, cal fer palesa i compartir l'admiració i agraïment per a tots els que estan lluitant a l'avantguarda per controlar i vèncer el COVID-19; des dels professionals sanitaris, a tots els treballadors/res de serveis prioritaris (manteniment, dependents, transportistes,etc) que han fet i fan possible la nostra vida.

Jordi PORTA

Catedràtic en Ciències de l'activitat física i l'esport